

Interpellationssvar

Dnr 22KS165-2
2022-05-18

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Moderaterna (M) - Allsidig social sammansättning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 28 mars 2022, väckte Margaretha Larsson - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Regeringen vill använda barn som integrationsverktyg. I ett nytt lagförslag föreslås att barn ska sorteras efter vilken bakgrund de har och delas ut till skolor för att en ”allsidig social sammansättning ska nås”. Moderaterna vänder sig kraftigt emot detta och kräver nu besked av Socialdemokraterna i Gävle kommun.

Till följd av en ansvarslös invandringspolitik och havererad integration har Sverige svåra problem med segregation. I lagrådsremissen ”Ett mer likvärdigt skolval ” pekar regeringen på att det nuvarande systemet för skolval som bl.a. tillåter kötid innebär att barn i familjer som är nyinflyttade i en kommun i vissa fall inte har några möjligheter att komma in på en populär fristående skola. Därför föreslår regeringen ändringar i Skollagen för att öka likvärdigheten i skolan och minska skolsegregationen.

Bland annat föreslås det att huvudmän för förskoleklass och grundskola ska så långt det är möjligt aktivt verka för en ”allsidig social sammansättning” av elever på sina skolenheter, och, om en sådan är uppnådd, vidta sådana åtgärder som behövs och är möjliga att vidta för att upprätthålla en sådan sammansättning.

Med anledning av ovanstående frågar vi utbildningsnämndens 1:e vice ordförande Lisa Trevitt (S) följande:

- Jag vet många föräldrar i här Gävle som nu upprörts av regeringens förslag om att små barn ska användas som integrationsverktyg. Vad är Socialdemokraterna i Gävles besked till föräldrarna som ska sätta sina barn i skolan här i kommunen?
- Hur ska denna blandning se ut? Vem ska avgöra när man uppnått en allsidig social blandning i en skola? Ska vi rösta om det här i kommunfullmäk-

tige eller hur ska detta ske konkret? Regeringens förslag väcker så många frågor som vi och medborgarna i kommunen behöver få svar på. Kommer Socialdemokraterna verka för att barn ska sorteras och placeras i skolor utifrån etnicitet eller föräldrarnas utbildningsnivå här i Gävle?”

Åsa Wiklund Lång (S), kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Tack för möjligheten att få svara på Moderaternas interpellation om Socialdemokraternas skolpolitik och vägval för en mer jämlik skola för alla.

Hela interpellationens utgångspunkt känns både sorglig och tveksam. Barn beskrivs som tingestar man sätter i skolan och som riskerar att bli någons integrationsverktyg. Bara blotta tanken på att barn från olika miljöer kan mötas i skolan, tycks skrämna Moderaterna. Roten till skolans problem beskrivs bero på ”en ansvarslös invandringspolitik och havererad integration där Sverige har svåra problem med segregation”. Barnen i skolan är därmed för moderaterna ett integrationsproblem. Det är alltså så den moderata analysen lyder. Interpellationen utgår dessutom från felaktiga påståenden om Socialdemokraternas politik.

Eftersom Moderaterna är måna om att medborgarna i Gävle ska få tydliga besked och svar så kommer interpellationssvaret både försöka bemöta interpellanternas bild och besvara interpellanternas frågor men också ge en mer utförlig redogörelse än efterfrågat, så att Gävlebornas recension av Socialdemokraternas skolpolitik utgår från fakta och förhoppningsvis synliggör skillnaderna mellan socialdemokratisk och moderat skolpolitik.

Jag tänkte nu redogöra för hur Socialdemokraterna tänker och vad vi vill. Svaren på samtliga frågor besvaras i texten nedan.

Svensk skola var tidigare en av världens bästa och mest jämlika. Läraryrket var attraktivt och att arbeta i skolan hade hög status. Dit ska vi tillbaka igen. Men det går bara om politiken vågar göra upp med dåliga vägval och beslut. Skolans drivkraft ska inte vara vinstjakt eller konkurrens om skolpeng – utan den behöver vara att förmedla kunskap och se till att varje elev utvecklas till kunniga, demokratiska och självständiga medborgare. Ska kunskapsresultaten fortsätta uppåt och Sverige återfå en av världens bästa och mest jämlika skolor behöver pengar avsedda till skolan stanna i skolan. Lärare behöver ha de befogenheter de efterfrågar och samhället måste ta tillbaka den demokratiska kontrollen över skolsystemets marknadsfixerade utveckling.

Socialdemokraterna vill skapa en mer jämlik skola. En skola där den största vinsten ska vara elevers kunskap, inte aktieägarnas vinstuttag. Elever ska få fortsätta välja skolor men skolor ska inte få välja elever. Vi socialdemokrater värnar föräldrar och elevers rätt att välja skola. Däremot är vi fast övertygade om att skolvalet behöver bli mer rättvist. Att köa till en viss skola på BB ska inte vara möjligt.

Vi vill att kommunala skolor ska kompenseras för det större och lagstadgade ansvar som de faktiskt har, vilket innebär att friskolor inte längre ska överkompenseras ekonomiskt. Det ger möjligen mindre vinstmarginal till ägarna, men inte mindre pengar till elevernas utbildning och undervisning om inte ägarna aktivt väljer den vägen. Ingen rektor, lärare eller elev i fristående skolor blir alltså drabbade av våra förslag om ägarna till friskolorna återinvesterar sina vinster i eleverna, lärarna och skolans utveckling.

Vi är pinsamt nog ensamma i världen om marknadsexperimentet med en generös etableringsfrihet och möjlighet till obegränsade vinstuttag till ägarna av skattefinansierade skolor. Som exempel kan nämnas att de fyra största skolkoncernerna under de senaste fem åren sammanlagt gjort en vinst på 4,6 miljarder kronor, varav 1,3 miljarder bara i år. De fem årens vinst motsvarar ungefär 2200 lärartjänster.

På lokal nivå så initierade Socialdemokraterna i Gävle kommun redan 2011 utvecklingsarbetet "En likvärdig skola med hög kvalitet". Det arbetet har sedan dess utvecklats i flera omgångar, men inriktningen är densamma.

Arbetet vilar på två ben. Det första handlar om hur man kan organisera för att förebygga skolegregation genom att påverka till exempel elevsammansättningen på skolorna och upptagningsområdena. Det andra perspektivet handlar om att minimera effekterna av en faktisk skolegregation genom stöd, resurser och ett ständigt utvecklat systematiskt kvalitetsarbete på olika sätt, det som forskarna kallar förstärkning. Uttalade mål i utbildningsnämndens arbete är redan idag:

- Minska resultatskillnader som beror på elevsammansättning.
- Vi ska skapa långsiktigt hållbara organisationer.
- Vi ska stödja integration.

Kommunen ansvarar redan idag för att fastställa urvalskriterier vid val av skola. Om fler barn söker till en skola än vad skolan har plats för, gäller Gävle kommuns urvalskriterier för vilka barn som ska placeras på skolan:

1. Elever som tillhör skolans geografiska placeringsområde.

2. Elever i förskoleklass till årskurs 3 som bor inom 2 km gångavstånd, elever i årskurs 4-6 som bor inom 3 km gångavstånd och elever i årskurs 7-9 som bor inom 5 km gångavstånd.
3. Elever som har kortast gångavstånd till skolan.

Huvudmännen har alltså redan idag både krav enligt skollagen och möjligheter att styra elevsammansättning, elevströmmar mm. Men inte alla kommuner har gjort ett så gediget arbete som vi i Gävle. Jag menar därför att Socialdemokraterna med samarbetspartier redan har tagit ansvar för stora delar av den ambition som lagrådsremissen är ute efter.; att ge alla elever rätt till en likvärdig utbildning.

Frågan till Moderaterna måste då bli:

- Står ni inte bakom inriktningen om en likvärdig skola i Gävle?

Socialdemokraternas ambition är att fortsätta på den redan inslagna vägen- att skapa likvärdiga skolor med hög kvalitet, men där vi en gång för alla förhoppningsvis också kan komma tillrätta med de systemfel som förlamar svensk skolutveckling.

Det betänkande och den statliga utredningen om Likvärdig skola som ligger till grund för lagrådsremissen kommer i stora delar fram till samma slutsatser som Socialdemokraterna redan gjort. I den lagrådsremiss som interpellanterna hänvisar till så föreslås alltså ändringar i skollagen om urvalsgrunder för förskoleklass, grundskola och grundsärskola för ett mer rättvist skolval. Dessutom föreslås förtydliganden av bestämmelserna om villkor för nyetablering av fristående skolor. Förslagen i lagrådsremissen syftar till att öka likvärdigheten i skolan och minska skolsegregationen.

Det föreslås bl.a. följande:

- Huvudmän för förskoleklass och grundskola ska så långt det är möjligt aktivt verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter, och, om en sådan är uppnådd, vidta sådana åtgärder som behövs och är möjliga att vidta för att upprätthålla en sådan sammansättning.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om huvudmännens arbete för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter.
- De urvalsgrunder som ska få användas vid urval till skolenheter med kommunal och enskild huvudman för förskoleklass, grundskola och grundsärskola ska regleras i skollagen.

- Skolinspektionen ska vid prövning av ansökningar från enskilda om att bli godkända som huvudmän vid nyetableringar av fristående skolor särskilt beakta elevers rätt till en likvärdig utbildning. Kommuner ska vara skyldiga att yttra sig över ansökningar om godkännande. Närliggande berörda kommuner ska ges tillfälle att yttra sig över en ansökan som avser en gymnasieskola med enskild huvudman.

Så här resonerar utredningen kring förslagen som ytterligare svar på interpellanternas farhågor och frågor:

”Skolan har förutsättningar att vara en av dagens samhälles naturliga mötesplatser för barn och elever med olika bakgrund och kan därmed också vara av grundläggande betydelse för den svenska demokratin och samhällsutvecklingen. Med den skolsegregation som råder i dag får skolan svårt att svara mot de ambitioner samhället har med skolan när det gäller en demokratisk delaktighet, samhällsutveckling och social sammanhållning.”

”Mindre eller glest befolkade kommuner, mer tätbefolkade kommuner respektive storstadskommuner kan ha vitt skilda behov och förutsättningar att verka för en mer blandad elevsammansättning på sina skolenheter. Av den anledningen har utredningen inte sett det som meningsfullt att i lag definiera begreppet allsidig social sammansättning eller ange vilka omständigheter som ska råda för att målsättningen ska anses vara uppfylld. **Utredningen har i stället gjort bedömningen att det bör vara upp till varje huvudman att avgöra detta utifrån lokala förutsättningar och behov inom ramen för gällande regelverk.**”

Utifrån dessa resonemang och försök till klargöranden så återstår bara att konstatera att Moderater aktivt bedriver skrämselfpropaganda om de påstår att det fria skolvalet är under hot av Socialdemokraterna och att små barn ska sättas i vissa skolor av socialdemokrater och tvingas bussas vitt och brett mellan olika delar av kommunen. Detta är fel, både när Moderater och friskolelobbyister säger det.

Jag vill avsluta med några citat av Petter Sandgren, som är forskare vid Stockholms universitet som säger så här:

”Inget annat land än Sverige har gått så långt i marknadsiseringen av den offentliga skolan. Och ju fler val skolsystemet består av, desto mer spelar social bakgrund in för att göra välinformerade val i planeringen av skolkarriären.”

Han säger vidare: ”Skolan är fortfarande paketerad som en skola för alla där alla läser efter samma läroplan. Men uppdelningen av elever påminner om 1800-talets segmenterade skolsystem där elitens barn utbildades för sig vid läroverken och böndernas barn i folkskolan. Ett av de främsta kriterierna för

val av skola idag är att den består av en homogen elevgrupp. ”Kommunala skolor duger mer än väl för eliten, om bostadsområdet är tillräckligt socialt homogent. Där är det färdigsorterat, så att säga, medan strategin i ett mer socialt heterogent område kan vara att välja en friskola med lång kötid för att komma åt en homogen elevgrupp.”

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Åsa Wiklund Lång (S)